

Asia: VN/13118/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että kehysriihessä päätetyn mukaisesti kotoutumisen edistämisestä annetun lain toimeentulotuesta aiheutuneiden kustannusten korvausaikaa lyhennettäisiin kolmesta vuodesta yhteen vuoteen.

Luonnoksessa todetaan, että julkiseen talouteen syntyy säästöä, mikäli korvausten piirissä olevien henkilöiden toimeentulokiriippuvuutta voidaan vähentää. Tavoitteena on vähentää toimeentulokiriippuvuutta nopeuttamalla maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä. Tämä edellyttää nykyistä nopeampaa työllistymistä ja korostaa tarvetta nopeaan palveluihin pääsyyn. Esitysluonnoksessa ei kuitenkaan tuoda tarkemmin esille sitä, millä toimenpiteillä kotoutumista ja työllistymistä tullaan edistämään.

Sinällään Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy pitää toimeentulokiriippuvuuden vähentämistä hyvänä tavoitteena, mutta näkemyksemme mukaan se ei ole realistinen. On selvää, että kaikilta osin kotoutujien toimeentulokiriippuvuutta ei voida vähentää. Korvausten piirissä olevat voivat olla vaikeasti työllistettäviä, ja heillä voi olla runsaasti erilaisia sosiaali- ja terveyspalvelujen tarpeita. Lisäksi huomioiden yleinen työllisyystilanne sekä TE-uudistuksen toimeenpanovaihe ja työllisyysalueiden käynnistyminen, on epätodennäköistä, että korvausten piirissä olevien toimeentulokiriippuvuutta pystytään vähentämään esityksessä esitetyllä tavalla.

Toimeentulotuen korvausajan lyhentämisen ei voi arvioida suoraan vaikuttavan millään tavalla työllistymiseen ja tätä kautta toimeentulotuen tarpeeseen, eikä hyvinvointialueen velvollisuuteen tarvittaessa myöntää täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea toimeentulotukilain mukaisesti. Ehdotetun muutoksen voikin näin ollen arvioida heikentävän hyvinvointialueiden jo valmiiksi kriittistä taloustilannetta.

Lisäksi Hyvil huomauttaa, että esitysluonnoksen vaikutusarvioit vaikuttavat erittäin vaikeaselkoisilta, eikä niistä selviä, mihin luonnoksessa esitetyt säästöt ja niiden muuttuminen eri vuosina perustuvat. Vaikutusarvioita tulisi jatkovalmistelussa selkeyttää ja niiden perusteet avata.

Hyvil ei kannata hallituksen esitysluonnokseen sisältyvää korvauksajan lyhentämistä, koska sen arvioidaan heikentävän hyvinvointialueen taloutta, eikä ole osoitettavissa, että korvauksen piirissä olevat henkilöt työllistyisivät nopeammin.

Muuta

Hyvil kannattaa työ- ja elinkeinoministeriön suunnitelmaa käynnistää uuden kotoutumislain voimaantulosta erillisselvitys kotoutumisen edistämiseen liittyvien kustannusten korvaamisen kokonaisuudesta.

Hyvil näkee myös myönteisenä ja lain yhdenmukaisen toimeenpanon kannalta kannatettavana, että lain ruotsinkielistä käännöstä korjataan vastaamaan suomenkielistä lakitekstiä ja suomenkieliset pienimuotoiset tekniset virheet korjataan.

Jatkossa kotoutumislain muutosten ja niiden valmistelemisen osalta Hyvil toivoo saavansa myös suoran lausuntopyynnön.

Lindholm Johanna
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy